

OVERZICHT VAN KLIMAAT EN ENERGIE IN DE VERKIEZINGSPROGRAMMA'S 2023, Blad 2

Het overzicht is gebaseerd op de (concept)partijprogramma's zoals beschikbaar op 13 september 2023.

samengesteld door:										
   										
Ambitie Nederland 2030 t.o.v. 1990										
lusten en lasten										
participatie										
sector overstijgend beleid										
SECTOREN										
ENERGIE OPWEK										
Kernenergie	Kernenergie kan pas een duurzaam alternatief worden als er een goede oplossing is voor de verwerking van kernafval.	We willen ons inzetten voor een rol van kernenergie in de energiemix van de toekomst.	Dit kan door kerncentrales te bouwen							
Biomassa	Biomassa en biobrandstoffen zijn geen alternatief zolang die onvoldoende uit afval gewonnen kunnen worden.	Het gebruik van biomassa zal zorgvuldig en klein moeten zijn. We gebruiken alleen de biomassa die als reststof van bestaande processen overblijft. We importeren geen biomassa van buiten de EU.	De overheid moet geen miljarden verkwisten aan milieuvriendelijke keuzes zoals biomassacentrales							
Wind op zee (WvZ)	Uitbreiding van windparken op zee		Geen nieuwe windmolens op land of op zee.							
Zon en wind op land	zonnepanelen op alle geschikte daken		Geen nieuwe windmolens op land of op zee.							
Waterstof	investeringen in een toekomstbestendige energie-infrastructuur voor elektriciteit en groene waterstof	Waterstof een belangrijke energiedrager in de CO2 -neutrale energiemix. Veel processen in de industrie of mobiliteit die met (groene) elektriciteit niet haalbaar zijn, kunnen worden opgevangen met waterstof. We zetten de kostbare waterstof dus daar in waar elektrificatie geen redelijk alternatief is.	Paralleel aan de bestaande energiesystemen overschakelen op waterstof. Hiervoor moet wel eerst de productie, het transport en de afname geregeld worden. Waterstof kan prima bestaan naast andere energievormen, zoals aardgas. Er wordt alleen subsidie aan waterstofprojecten gegeven die aantonen dat op termijn de energiebalans met betrekking tot productie en verbruik efficiënt is.							
overige (beleid)										

samengesteld door:										
   										
INDUSTRIE										
Nederlands beleid										
EU beleid										
CO2 afvang en opslaan (CCS)										
GEBOUWDE OMGEVING										
Woonlasten verduurzaming		Verduurzaming van bestaande woningen leidt tot net-zero emissie, door onder andere dubbelglas vanaf 2028 te verplichten en te investeren in isolatie, ventilatie en schone warmte. Er zijn al meer dan 10.000 klimaatneutrale huizen in Europa en dat aantal blijft stijgen.	Nieuwe huizen moeten worden gebouwd met het meest zuinige energielabel A+++ waarbij ook verwarmen op aardgas als duurzaam wordt bestempeld en alleen echt duurzame maatregelen zoals goede isolatie meetellen.							
Huursector										
Wijkgerichte aanpak										
Warmtenetten										
overige										

samengesteld door:										
   										
MOBILITEIT										
Lelystad Airport	Lelystad Airport gaat niet open en er komen geen nieuwe aanvliegeroutes voor Schiphol.	Luchthaven Lelystad blijft gesloten								
Betalen voor gebruik	We keren ons tegen het rekeningrijden.	We vervangen, naar Zweeds voorbeeld, de motorrijtuigenbelasting op auto's, bestelbusjes en vrachtwagens door 'betalen-naar-gebruik'. Wat je gaat betalen hangt af van het aantal kilometers dat je rijdt, maar ook van het tijdstip (spits/dal), het traject (regio/stedelijk) en de voor vervuiling relevante eigenschappen van het voertuig (gewicht/uitstoot).								
Emissievrije voertuigen	Wij steunen de verplichting voor producenten dat alle nieuwe auto's uiterlijk vanaf het jaar 2035 emissievrij moeten zijn	Er moeten meer kleine en betaalbare elektrische auto's op de markt komen. Om de omslag naar uitstootvrij te stimuleren, zorgen we dat particulieren nog tot 2030 een subsidie kunnen krijgen voor de aanschaf of private lease van een nieuwe en tweedehands elektrische auto. De maximum catalogusprijs van auto's die met subsidie mogen worden gekocht gaat vanaf 2025 wel flink omlaag en wordt steeds verder afgebouwd.								
Luchtvaart	We willen dat vliegen minder vervuulend wordt, onder meer door synthetische kerosine te gebruiken en elektrisch taxiën verplicht te stellen. Om de werkdruk voor werkers te verlichten en hinder in de omgeving te beperken moet het aantal vluchten ook omlaag. We willen geen vliegtaks voor mensen die eens per jaar met het vliegtuig op vakantie gaan, wel een extra taks voor zakelijke veelvliegers.	We willen dat Schiphol vanaf 2026 maximaal 400.000 vluchten per jaar faciliteert. We zorgen dat overstappers - die nu worden vrijgesteld van belasting - een eerlijke bijdrage gaan leveren voor de belasting van het Nederlandse en Europees luchtruim. We verbieden fossiele kortereafstandsvluchten (tot 650 km). We zetten in op samenwerkingen met België, Frankrijk en Duitsland om het aanbod alternatief vervoer te versnellen. We verhogen de vliegbelasting aanzienlijk. Hierin maken we onderscheid tussen korte, middellange en lange afstanden (hoe langer de afstand, hoe hoger de belasting). Daarnaast doen we onderzoek naar hoe we deze belasting kunnen aanpassen, zodat deze hoger wordt als men vaker en verder vliegt.								
Scheepvaart		We voeren een scheepvaartbelasting in op basis van NOx en CO2 -uitstoot. Hiervoor zetten we ons in om de Akte van Mannheim aan te passen in Europees verband. We schaffen de tonnage-winstregeling en de afdrachtvermindering voor de zeescheepvaart af.								
LANDBOUW										
omvang veestapel		Er komt geen soja meer uit het regenwoud en er komt een maximaal aantal dieren per hectare. Dit getal ligt lager in de buurt van natuurgebieden.								
maatregelen broeikasgassen	We respecteren provincies die zich tegen gedwongen onteigening van boeren keren en op hun eigen manier de stikstofuitstoot beperken.									

verantwoording: In de tabel staan op blad 1 de negen partijen die volgens de peilingen (begin sept) de meeste Kamerzetels behalen, op volgorde van lijstnummers. Op blad 2 andere partijen, op volgorde van de lijstnummers. Waar mogelijk wordt geciteerd uit de gepubliceerde concept verkiezingsprogramma's, soms zijn verkorte omschrijvingen daarvan gebruikt. NVDE, september 2023